

TARBIJAVAIKLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/20-03210-009
Otsuse kuupäev	18. juuni 2020
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg
Tarbija	
Kaupleja	Reds OÜ, 12106028
Tarbija nõue	ettemaksu tagastamine
Asja läbivaatamise aeg	9. juuni 2020

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada;
2. osaühingul Reds tagastada tarbija maksekontole 80,00 (kaheksakümmend) eurot ja anda tarbijale üle vautšer, mis kinnitab õigust teenustele 30,00 (kolmekümne) euro väärtuses;
3. kaupljal täita komisjoni otsus 30 päeva jooksul arvates selle Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast teatama kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Tarbija broneeris kaupleja e-keskkonnas mängutoa kasutamise õiguse 13.aprillil 2020 ja tasus ettemaksuna 110,00 eurot. 14.märtsil 2020 tühistas tarbija tellimuse ning nõudis raha tagastamist. Kaupleja selgitas, et annab tarbijale 30 euro väärtuses üle vautšeri ja ülejäänud osas tagastab raha tarbija maksekontole. Tarbija oli kaupleja ettepanekuga nõus ja teatas kauplejale maksekonto numbri. Tarbija väidab, et kaupleja ei ole ettemaksu vaatamata nõudmisele ja kokkuleppele tagastanud.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja on seisukohal, et tarbija tegi mängutuba broneerides teadliku valiku ning vastutab tellimuse tühistamise eest tavaliste reeglite järgi. Kaupleja on tarbijale üleandmiseks valmis pannud vautšeri ning on valmis majandustegevuse taastumise järgselt tagastama osa ettemaksust.

Komisjoni põhjendus:

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. VÕS § 8 lg 1 ja § 9 järgi võtavad lepingupooled teineteise suhtes kokkulepitud sisuga kohustusi. VÕS § 9 lg 1 kohaselt sõlmitakse leping pakkumuse esitamise ja sellele nõustumuse andmisega, samuti muul viisil vastastikuste tahteavalduste vahetamise teel, kui on piisavalt selge, et lepingupooled on saavutanud kokkuleppe.

Kõnealusel juhul on kaupleja kodulehel reklaami avaldamisega kutsunud huvitatud isikuid pakkumuste tegemisele. Tarbija on 1.märtsil 2020 teinud broneeringu (pakkumuse), mille kaupleja on samal päeval kinnitanud (väljendanud nõustumist). Seega tuleb leping lugeda sõlmituks 1.märtsist 2020. Komisjon ei jaga kaupleja seisukohta selles, et tarbija võttis maailmas pandeemia levikut arvestades teadliku riski ning vastutab riski saabumisega seonduvate tagajärgede eest. Samaväärse etteheite saanuks kaupleja teha endale. Kaupleja ei piiranud oma tegevust ja jätkas reklaami avaldamist.

Komisjonile esitatud asjaoludest ja tõenditest saab järeldada, et lepingu sisus oli nii üürilepingu kui ka vaba aja veetmise teenuse osutamise lepingu elemente. Kaupleja kohustus osutama eelkõige mängutoaks sisustatud ruumide kasutamise teenust; tarbija soovis mängutuba kasutada ning nõustus selle eest maksma tasu. Kaupleja tüüptingimuste järgi oli tarbijal võimalik valida ka erinevaid lisateenuseid (toitlustus jm), kuid puuduvad andmed, et tarbija oleks lisateenuseid tellinud. Seega on tegemist segatüüpi lepinguga, mille täitmise hindamisel tuleb lähtuda vaidluse esemele vastava lepinguliigi sätetest. Vaidluse kontekstis omab eelkõige tähendust ruumi ja selles asuva sisustuse (mängutuba) kasutamise võimaluse saamine kokkulepitud päeval ja ajal.

Eelnevat kokku võttes on õigussuhtel valdavalt üürilepingu iseloom ning vaidluse lahendamisel tuleb lähtuda üürisuhet reguleerivatest normidest. VÕS § 271 kohaselt kohustub üürileandja andma üürnikule kasutamiseks asja (ruumi) ja üürnik kohustub maksma üürileandjale selle eest tasu. VÕS § 276 järgi on üüritud asja üürniku kasutusse andmine üürileandja põhikohustuseks.

Vaidlust ei ole selles, et üüritud ruumi üürnikule üle ei antud. Tarbija teatas 14.märtsil 2020 kauplejale broneeringu tühistamisest. Tarbija avaldus on hinnatav lepingust

taganemisenä VÕS § 277 lg 1 tähenduses.

VÕS § 277 lg 1 järgi võib üürnik lepingust taganeda, kui üürileandja ei anna üüritud eset kokkulepitud ajal üürniku kasutusse. Reeglina on sellel alusel taganemine lubatud peale asja üleandmise kohustuse tähtaja saabumist. Kõnealusel juhul taganes üürnik 14.märtsil 2020, so enne asja üleandmise kohustuse tähtaja saabumist (13.aprillil 2020), so tulevikus sissenõutavaks muutuva kohustuse täitmise võimatuse tõttu. Komisjoni hinnangul tuleb üürilepingust taganemist VÕS § 277 lg 1 alusel pidada seaduse analoogia alusel (TsüS § 4) järgi lubatavaks ka olukorras, kus asja üleandmise tähtaeg ei ole saabunud. Seda aga üksnes juhul, kui on objektiivselt ilmne, et üürileandjal ei ole võimalik kokkulepitud ajal asja üleandmise kohustust täita.

Kaupleja poolel kohustuse täitmist takistas tervisele ja elule ohtliku viiruse levik, mille tõkestamiseks kuulutas Vabariigi Valitsus 12.märtsi 2020 korraldusega nr 76 Eesti Vabariigi territooriumil välja eriolukorra ja kehtestas 13.märtsil 2020 inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks välja rakendatavad eriolukorra meetmed, sh keelas kõik avalikud kogunemised ja spordi- ning liikumisüritused. Taganemisavalduse tegemise ajal oli mõlemale poolele teada, et rakendatud piirangud kehtivad kuni 1.maini 2020. Komisjoni arvates oli 14.märtsil 2020 üldiselt teada olevate asjaolude ja kehtestatud piirangute alusel mõistlik eeldada, et üürileandjal on eriolukorra kestel saabuval tähtajal kohustuse täitmine võimatu. Seega oli kujunenud olukorras objektiivselt ilmne, et kaupleja oluks ruumide üleandmiseks kokkulepitud ajal sunnitud lepinguga võetud kohustust rikkuma.

Kaupleja on oma selgitustes tuginenud rikkumise vabandatavusele. VÕS § 103 lg 2 järgi on kohustuse rikkumine vabandatav, kui võlgnik rikkus kohustust vääramatu jõu tõttu. Vääramatu jõud on asjaolu, mida võlgnik ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtudes ei saanud temalt oodata, et ta lepingu sõlmimise ajal selle asjaoluga arvestaks või seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks. Kui vääramatu jõu mõju on ajutine, on kohustuse rikkumine vabandatav üksnes aja vältel, mil vääramatu jõud kohustuse täitmist takistas (lg 3).

Komisjoni arvates esinesid kõnealuse kohustuse kontekstis kõik vääramatu jõu elemendid, so 1) esines kohustuse täitmist takistav asjaolu (viirus), 2) kaupleja oli võimetu selle asjaolu tekkimist mõjutama, st asjaolu tekkepõhjus ei ole seotud kauplejaga, 3) asjaolu ei olnud ettenähtav, so mõistlikult kaalutledes ei olnud sellises ulatuses ülemaailmse pandeemia tekkimine ettenähtav ja 4) kauplejal puudus võimalus asjaolu mõju vältida, so kauplejalt tuleb eeldada õiguskuulekat käitumist ja riigis kehtestatud piirangute järgimist.

Eeldatakse, et vääramatu jõu mõju on ajutine ning selle mõju lakkamisel taastub võlausaldaja õigus nõuda võlgnikult kohustuse täitmist. Seega tuleks eeldada, et kaupleja võinuks täita oma kohustuse peale vääramatu jõu mõju lakkamist. Teiselt poolt tuleb aga arvestada lepingu sõlmimise eesmärgiga. Kõnealusel juhul oli tarbija eesmärgiks kasutada ruumi lapse sünnipäeva tähistamiseks ja see asjaolu oli kauplajale teada. Seetõttu oli kokkulepitud tähtaeg tarbija jaoks oluline tingimus, mille täpse täitmise vastu oli tarbijal õigustatud huvi. Komisjon nõustub tarbijaga, et sünnipäevatoa kasutamine peaks üldjuhul toimuma sünnipäeval või siis sellele lähedasel päeval. Kauplajal puudus alus eeldada, et tarbija soovib teenust kasutada mistahes muul ajal.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija oli õigustatud üürilepingust taganema; tarbija 14.märtsi 2020 taganemisavaldus oli õiguspärane ning lõpetas lepingu.

VÕS § 188 lg 2 järgi on vabastab õiguspärane taganemine pooled lepinguliste kohustuste täitmisest; § 189 järgi võib kumbki pool nõuda teiselt poolelt üleantu tagastamist. Kõnealusel juhul on tarbija tasunud ettemaksuna kauplajale 110,00 eurot; kaupleja ei ole tarbijale kohustuse täitmiseks midagi üle andnud. Seega kuulus tarbijale ühepoolne tagasinõudeõigus.

Seadusandja ei ole piiranud poolte õigust sõlmida tagasitäitmissuhtes mõlemale poolele sobivaid kokkuleppeid. Komisjoni hinnangul on tarbija nõue sisuliselt põhjendatud, kuid tagastamise viisis tuleb lähtuda poolte kokkuleppest. Tarbija on kauplajale 14.märtsi 2020 e-kirjas avaldanud, et soovib 80,00 euro tagastamist maksekontole ja 30 euro väärtuses kauplajalt tellimust kinnitavat ja tasu maksmist tõendavat finantsdokumenti e vautšerit. Komisjonile esitatud avalduses kinnitab tarbija, et pooled jõudsid sellisel viisil tarbija tagasinõude rahuldamises kokkuleppele. Kaupleja e-kirjadest saab teha sama järelduse.

Komisjon selgitab tarbijale, et tegemist on siduva kokkuleppega ning tarbijal on õigus nõuda kauplajalt selle kokkuleppe täitmist. Tarbija ei ole esile toonud mingeid asjaolusid, millest saaks järeldada, et tarbijal oli õigus ka sellest kokkuleppest taganeda.

Kaupleja on selgitanud, et täidab oma kohustused tarbija ees peale piirangute tühistamist majandustegevuse taastumisel. Kaupleja vastusest on võimalik aru saada, et sarnaste nõuetega võlausaldajaid on kauplajal rohkem. Komisjon mõnab, et ajutine majandustegevuse peatamine oli prognoosimatu ja tõi kaasa tulude vähenemise, kuid ettevõtjalt on mõistlik eeldada riskide maandamiseks reservide kogumist. Kaupleja tüüptingimuste järgi on kaupleja võtnud enesele kohustuse tagastada ettemaks broneeringu täitmise võimatusest arvates 14 päeva jooksul. Otsuse tegemise ajaks on

lepingust taganemisest möödunud rohkem kui kolm kuud, sh eriolukorra lõppemisest samuti rohkem kui 14 päeva. Komisjoni arvates ei ole alust pikendada ega ajatada kaupleja maksekohustuse tähtaega ning kaupleja peab võlgnetava summa tarbijale üle andma 30 päeva jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnevat kokku võttes asub komisjon seisukohale, et kauplejal lasub kohustus maksta tarbija nimetatud maksekontole 80,00 eurot ja teha tarbijale kättesaadavaks vautšer väärtusega 30 eurot.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg

/allkirjastatud digitaalselt/